

There are no translations available.

ΒΟΛΟΣ | ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ο καθηγητής που μας γνώρισε τη Μύρτιδα

Πρόσωπο της χιλιετίας στην ιστοσελίδα του ΟΗΕ, περίοπτη θέση σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες στα μουσεία. Η Μύρτις είναι ένα επιστημονικό επίτευγμα που ονειρεύτηκε ο καθηγητής ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΗ
giorgos.tobias@pegasus.gr
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΤΣΑΝΤΗΣ
antonis.pasvantis@gmail.com

Η ΕΝΤΕΚΑΧΡΟΝΗ κοπέλα που έζησε στην εποχή του λουλού στην Αθήνα του Περικλή, «γεννήθηκε» από τη φλόγα του καθηγητή Μανώλη Παπαγρηγοράκη «ένα αρχαίο κρανίο, να αποκτήσει πρόσωπο, κάποιο κορίτσο που έζησε τον 5ο αιώνα π.Χ. στην Αθήνα». Όμως φαίνεται ότι, όπως και οι ιδέες που γεννιούνται κάποτε στη σκέψη της Ακρόπολης, η ανάπλαση της Μύρτιδος ανήκει στην παγκόσμια κληρονομιά.

Η ιδέα ξεπήδησε από έναν ανασκαφικό λάκκο στον Κεραμεικό και χάρη στην προσπάθεια πολλών Ελλήνων επιστημόνων μετουσιώθηκε σε σύμβολο που σηματοδοτεί την ιστορική περίοδο από τον χρυσό αιώνα του Περικλή. Σήμερα με τη βοήθεια της επιστήμης έχει βρεθεί «πρόσωπο με πρόσωπο», με τους πολίτες του 21ου αιώνα. Από τον Απρίλιο του 2010 όταν έγινε η επίσημη παρουσίαση στο Μουσείο της Ακρόπολης η Μύρτις προσέλαβε την προσοχή. Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο μέσα σε τρεις μήνες την επισκέφθηκαν 80.000 άτομα μεταξύ των οποίων οι μαθητές πολλών σχολείων. Στο Αρχαιολογικό της Θεσσαλονίκης η επισκευή έφτασε τα 400%. Στη συνέχεια η έκθεση ταξίδεψε στο Μαυροβούνιο, με πρωτοβουλία της ελληνικής πρεσβείας, στο πλαίσιο των 130 ετών φιλίας και μέσα σε ένα μήνα την επισκέφθηκαν 12.000 παιδιά.

Η διαδρομή.

Όλα ξεκίνησαν με τα αρχαιολογικά ευρήματα ανασκαφής το 1995, στον Κεραμεικό από τον αρχαιολόγο κ. Εφρ Μπαζιωτοπούλου - Βαλαβάνη. Η ανάλυση του DNA στον παλφό των οδόντων αποδείχθηκε ότι το μικρόβιο που προκάλεσε τον αρχαίο λοιμό, ήταν η σολιμόν, υπεύθυνη για την εκδήλωση τυφοειδούς πυρετού. Η ανακοίνωση έγινε τον γύρο του κόσμου με δημοσιεύσεις σε δεκάδες έντυπα, από την Washington Post και τη Figaro μέχρι τους Times. Ένα παιδικό κρανίο όμως τράβηξε την προσοχή του κ. Μανώλη

Από παλιά είχα κάνει έρευνα για την καταγωγή των αρχαίων Ελλήνων. Όταν είδα για πρώτη φορά τον αρχαιολογικό χώρο δεν φανταζόμουν την επιστημονική γνώση που θα ξεπηδούσε, ούτε την υποδοχή που θα είχε η Μύρτις».

Παπαγρηγοράκη επίκουρου καθηγητή Ορθόδοξης Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διατηρούσε την κάτω γνάθο και πράγμα απάνιο, συνυπήρχε η μόνιμη οδοντοφυΐα με μέρος της νεογνίας. Η ηλικία προσδιορίστηκε με πανοραμική ακτινογραφία παραπρόσωπα της ρίζης των δοντιών. Επρόκειτο για ένα κορίτσι περίπου έντεκα ετών και όταν η ερευνητική ομάδα αποφάσισε να κάνει την ανάπλαση του προσώπου, της έδωσε το όνομα «Μύρτις». Το αρχαίο κρανίο έδειχνε τον δρόμο. Δείκτες και καρφίδες υπέδειξαν το πάχος των ιστών, σκαλίστηκαν οι μύες και υπολογίστηκε το μέγεθος των ματιών της μύτης βάσει της οφθαλμικής και ρινικής κοιλότητας. Οι αναλογίες και το σχήμα του προσώπου προέκυψαν από τις αναλογίες του κρανίου. Το κρανίο σκαλίστηκε σε ειδικό αξονικό τομογράφο, στο ΤΕΙ Χανίων έγινε η τριδιάστατη μορφή του κρανίου και μετά δημιουργήθηκε ένα ακριβές αντίγραφο. Η τελική μορφή του προσώπου δόθηκε από τον Σουηδό γλύπτη και ειδικό μόντελιστ Κ. Οσκαρ Νίλσον.

«Ήταν ένα παιδί που κ' λλαγγή των

όλων και η επακόλουθη επιδημία δεν του επέτρεψαν να ζήσει τη ζωή που του αναλογούσε», λέει ο κ. Παπαγρηγοράκης και συνεχίζει: «Από παλιά είχα κάνει έρευνα για την καταγωγή των αρχαίων Ελλήνων. Όταν είδα για πρώτη φορά τον αρχαιολογικό χώρο δεν φανταζόμουν την επιστημονική γνώση που θα ξεπηδούσε, ούτε την υποδοχή που θα είχε η Μύρτις».

Στο Κέντρο ΓΑΙΑ, κατά την προετοιμασία του εγχειρήματος, όταν ο κ. Παπαγρηγοράκης έδειξε τα σχέδια η κ. Νίκη Γουλανδρά πολύ εύστοχα διείδε την εξέλιξη λέγοντας: «αυτό δεν θα σας αντίκη, είναι παγκόσμιο». Λόγια προφητικά καθώς ο ΟΗΕ μετά την ανακοίνωση πέρασε στην ιστοσελίδα του την Μύρτιδα ως «φίλη της Χιλιετίας». Σύνομα κορυφαία περιοδικά, όπως το Scientific American, το National Geographic και το Nature ασχολήθηκαν με την Μύρτιδα. Όσο για τον άνθρωπο που άνοιξε τον δρόμο: «Εκείνο που κρατάει απ' όλα αυτή τη διαδρομή είναι όταν βλέπω στις ξεναγήσεις των παιδιών το βλέμμα τους και η λαχτάρα τους για γνώση», καταλήγει. ■

1. Πορτρέτο. Ο καθηγητής Μανώλης Παπαγρηγοράκης.

2. Μύρτις. Για το «εκτίμηση» του προσώπου σκαλίστηκαν 20 διαφορετικοί μύες αλλά και ποσότητα υποδόριου λίπους ώστε να καλύπτει τμήματα της μυϊκής δομής. Ταίβιες πολύ αναστρέψουν το δέρμα.

3. Παγκόσμιο.

Η ιστοσελίδα της Μύρτιδος μεταφράζεται στο γαλλικό καθώς σύντομα μπορεί να ταξιδέψει σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο της Λιλ. Ανάλογη ενδιαφέρον υπάρχει από τις ΗΠΑ, τη Ρουμανία, την Αργεντινή ακόμα και από τη Νιγηρία.

4. Παιδιά. Χιλιάδες παιδιά έχουν επισκεφθεί την έκθεση και αποζητούν τη Μύρτιδα με τον δικό τους τρόπο.

ΕΚΘΕΣΗ

Το ταξίδι της Μύρτιδος

Η ΕΚΘΕΣΗ με τη Μύρτιδα στο Μουσείο Πλινθόκεραμοποιίας Ν. & Σ. Τσαλαπάτα στον Βόλο θα φιλοξενηθεί ως τις 8 Ιανουαρίου 2012. Για πρώτη φορά η έκθεση είναι προσβάσιμη σε άτομα με προβλήματα όρασης τα οποία μπορούν να ξεναγηθούν. Το πρόγραμμα έχει θέσει υπό την αιγίδα του το Πολιτιστικό Ιδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς (ΠΙΟΠ) σε συνεργασία με τον Φόρο Τυφλών και την σχολή Schinagakis Studies μέσω της διεργασίας στην ελληνική και διεθνή νοηματική γλώσσα. Η έκθεση περιλαμβάνει ακουστική ξενάγηση, υλικό στη γραφή Braille και σε μεγαλογράμματη γραφή. Με την έκθεση εγκαινιάζεται η συνεργασία του Μουσείου Πλινθόκεραμοποιίας με το «Αθανασόκειο» Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου όπου φιλοξενούνται δύο παράλληλες εκθέσεις. Πρόκειται για τη φωτογραφική έκθεση που επικεντρώνεται στο ιστορικό της ανακωστής και τη διαδικασία ανάπλασης και μια εικαστική έκθεση με έργα που προεβλήθηκαν από Έλληνες καλλιτέχνες.